

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ
ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ

Ημερομηνία: Παρασκευή 20 Απριλίου 2012

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

Α. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Να μεταφράσετε τα παρακάτω αποσπάσματα:

«Congrediamur, ut singularis proelii eventu cernatur, quanto miles Latinus Romano virtute antecellat». Tum adulescens, viribus suis confisus et cupiditate pugnandi permotus, iniussu consulis in certamen ruit; Et fortior hoste, hasta eum transfixit et armis spoliavit. Statim hostes fuga salutem petiverunt. Sed consul, cum in castra revertisset, adolescentem, cuius opera hostes fugati erant, morte multavit.

Philosophi mundum censent regi numine deorum; Eum esse putant quasi communem urbem et civitatem hominum et deorum, et unum quemque nostrum eius mundi esse partem; Ex quo illud natura consequitur, ut communem utilitatem nostrae anteponamus. Ut enim leges omnium salutem singulorum saluti anteponunt, sic vir bonus et sapiens et legibus parens consulit utilitati omnium plus quam unius alicuius aut suae.

Μονάδες 40

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Β1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

singularis proelii: αιτιατική ενικού.
eventu: γενική ενικού.
quanto: ονομαστική ενικού στο ίδιο γένος.
viribus: αφαιρετική ενικού.
fortior: το θετικό βαθμό του επιρρήματος.
cuius: αιτιατική ενικού στο θηλυκό γένος.
morte: κλητική ενικού.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2012

E_3.Λλ3Κ(ε)

numine:	αιτιατική πληθυντικού.
deorum:	κλητική ενικού.
unum quemque:	γενική ενικού.
partem:	γενική πληθυντικού. (να δηλωθεί η σημασία στον πληθυντικό).
communem:	αφαιρετική ενικού.
nostrae:	αιτιατική ενικού του ίδιου γένους στο β' πρόσωπο.
bonus:	αιτιατική πληθυντικού, συγκριτικού βαθμού στο ουδέτερο γένος.
plus:	τον υπερθετικό βαθμό του επιρρήματος.

Μονάδες 15

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους (για τους περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο):

congre diamur:	β' ενικό πρόσωπο υποτακτικής παρατατικού στην παθητική φωνή.
cernatur:	το ίδιο πρόσωπο στην οριστική του υπερσυντελικού στην ίδια φωνή.
confisus:	αφαιρετική ενικού της μετοχής ενεστώτα στο ίδιο γένος.
per motus:	γενική πληθυντικού του θηλυκού γένους του γερουνδιακού.
ruit:	ονομαστική ενικού της μετοχής μέλλοντα στο ουδέτερο γένος.
transfixit:	β' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα στην ενεργητική φωνή.
spoliavit:	α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα στην παθητική φωνή.
petiverunt:	το ίδιο πρόσωπο, στον ίδιο χρόνο, έγκλιση και φωνή, στον άλλο αριθμό.
revertisset:	γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα.
fugati erant:	γ' ενικό πρόσωπο προστακτικής μέλλοντα στην ίδια φωνή.
censent:	β' ενικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου στη φωνή που βρίσκεται
consequitur:	την αφαιρετική του σουπίου.
anteponamus:	β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρακειμένου ενεργητικής περιφραστικής συζυγίας.
parens:	απαρέμφατο μέλλοντα στην παθητική φωνή.
consulit:	τη γενική του γερουνδίου.

Μονάδες 15

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2012

Ε_3.ΛΛ3Κ(ε)

- Γ1. α. «quanto miles Latinus.....antecellat», «ut communem utilitate... anteponamus»: να αναγνωρίσετε το είδος των προτάσεων (μονάδες 2), να δηλώσετε τη συντακτική τους λειτουργία (μονάδες 2) και να δικαιολογήσετε την έγκλιση εκφοράς τους (μονάδες 2).
Μονάδες 6
- β. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων:
Viribus, pugnandi, fortior, hasta, regi, numine, ex quo, utilitati.
Μονάδες 4
- γ. (Adulescens) fortior hoste, hasta eum transfixit.
Να μετατραπεί η ενεργητική σύνταξη σε παθητική.
Philosophi mundum censent regi numine deorum.
Να μετατραπεί η παθητική σύνταξη σε ενεργητική.
Μονάδες 4
- Γ2 α. «sed consul, cum in castra revertisset, adulescentem, cuius opera hostes fugati erant, morte multavit»: να μεταφέρετε την πρόταση στον πλάγιο λόγο με εξάρτηση τη φράση «Scriptor narravit» (μονάδες 3).
«Unum quemque nostrum eius mundi esse partem».
«Quanto miles Latinus Romano virtute antecellat».
Να μετατρέψετε τις φράσεις από τον πλάγιο λόγο σε ευθύ (μονάδες 4)
Μονάδες 7
- β. Quasi communem urbem et civitatem hominum et deorum: Να αναλύσετε τη βραχυλογική έκφραση παραβολής στην αντίστοιχη δευτερεύουσα υποθετική παραβολική πρόταση.
Μονάδες 2
- γ. Hoste: Να εκφράσετε το β' όρο σύγκρισης με τον εναλλακτικό τρόπο.
Μονάδες 2
- δ. Parens: Να αναλύσετε τη μετοχή στο αντίστοιχο είδος δευτερεύουσας πρότασης.
Μονάδες 2
- ε. Cum revertisset: Να γίνει σύμπτυξη της δευτερεύουσας πρότασης σε μετοχή.
Μονάδες 2
- στ. Cuius opera: Να γραφεί ο προσδιορισμός του μέσου με άλλο αντίστοιχο ισοδύναμο τρόπο.
Μονάδες 1

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ
ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ

Ημερομηνία: Παρασκευή 20 Απριλίου 2012

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

«Ας μονομαχήσουμε, για να φανεί από την έκβαση της μονομαχίας, πόσο ο Λατίνος στρατιώτης ξεπερνά σε ανδρεία το Ρωμαίο». Τότε ο νεαρός, έχοντας εμπιστοσύνη στις δυνάμεις του και παρακινήμένος από την επιθυμία να πολεμήσει, όρμησε στον αγώνα αντίθετα με τη διαταγή του υπάτου· και δυνατότερος από τον εχθρό, τον διαπέρασε με το δόρυ και τον απογύμνωσε από τα όπλα. Αμέσως οι εχθροί ζήτησαν τη σωτηρία στη φυγή. Αλλά ο υπάτος, όταν επέστρεψε στο στρατόπεδο, τιμώρησε με θάνατο το νεαρό, με τις ενέργειες του οποίου οι εχθροί είχαν τραπεί σε φυγή.

Οι φιλόσοφοι πιστεύουν ότι ο κόσμος κυβερνιέται από τη βούληση των θεών· νομίζουν ότι αυτός είναι κάτι σαν κοινή πόλη και πολιτεία ανθρώπων και θεών και ότι ο καθένας ξεχωριστά από εμάς είναι μέρος αυτού του κόσμου· από αυτό το δεδομένο προκύπτει από τη φύση εκείνο, ώστε να βάζουμε δηλαδή το γενικό καλό πάνω από το ατομικό. Γιατί όπως οι νόμοι βάζουν τη γενική ευημερία πάνω από την ευημερία του κάθε ατόμου ξεχωριστά, έτσι ο σωστός και σοφός άνδρας και αυτός που υπακούει στους νόμους φροντίζει περισσότερο για την ευημερία του συνόλου παρά για την ευημερία ενός οποιουδήποτε ατόμου ή τη δική του.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- B1.** singularis proelii: singulare proelium.
eventu: eventus.
quanto: quantum.
viribus: vi.
fortior: fortiter.
cuius: quam.
morte: mors.
numine: numina.
deorum: deus ή dive.
unum quemque: unius cuiusque.
partem: partium (πολιτική παράταξη).

communem: communi.
nostrae: vestram.
bonus: meliora.
plus: plurimum.

B2. congregiamur: congregederis(-re).
cernatur: conspectum erat.
confisus: confidente.
permotus ruit: permovendarum.
ruit: ruiturum.
transfixit: transfigite.
spoliavit: spoliemur.
petiverunt: petivit –petiit.
revertisset: revertentur.
fugati erant: fugator.
censent: censuisti.
consequitur: consecutu.
anteponamus: anteposituiri fueritis.
parens: paritum iri.
consulit: consulendi.

Γ1 α. Quanto miles Latinus ...antecellat: δευτερεύουσα ουσιαστική πλάγια ερωτηματική πρόταση ως υποκείμενο στο απρόσωπο ρ. cernatur. Εισάγεται με την ερωτηματική αντωνυμία quanto (μερικής άγνοιας). Εκφέρεται με υποτακτική γιατί θεωρείται ότι η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενό της. Συγκεκριμένα με υποτακτική ενεστώτα (antecellat) και επειδή εξαρτάται από αρκτικό χρόνο (cernatur) δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.

Ut communem utilitate.....anteponamus: δευτερεύουσα ουσιαστική συμπερασματική πρόταση. Έχει θέση επεξήγησης στο illud και δηλώνει το αποτέλεσμα του ρήματος consequitur. Εισάγεται με τον σύνδεσμο ut (γιατί είναι καταφατική). Εκφέρεται με υποτακτική γιατί στη λατινική το αποτέλεσμα θεωρείται πάντοτε υποκειμενική κατάσταση. Συγκεκριμένα με υποτακτική ενεστώτα (anteponamus) και επειδή εξαρτάται από αρκτικό χρόνο (consequitur) δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν. Ισχύει η ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων. Υπάρχει συγχρονισμός μεταξύ κύριας και δευτερεύουσας πρότασης. Το συμπέρασμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2012

E_3.Λλ3Κ(α)

- β. **Viribus:** είναι αφαιρετική οργανική του μέσου στο *confisus*.
Pugnandi: γενική γερονδίου ως γενική αντικειμενική στο *cupiditate*.
Fortior: είναι επιρρηματικό κατηγορούμενο στο *adulescens* που εννοείται ως υποκείμενο στο *transfixit* και δηλώνει τρόπο.
Hasta: είναι αφαιρετική του οργάνου στο *transfixit*.
Regi: είναι ειδικό απαρέμφατο ως αντικείμενο στο ρήμα *censent*.
Numine: είναι απρόθετη αφαιρετική του ποιητικού αίτιου (γιατί είναι άψυχο) στο *regi*.
Ex quo: είναι εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας στο *consequitur* (εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο).
Utilitati: είναι δοτική προσωπική χαριστική στο *consulit*.

- γ. *Is (ab adolescente) fortiore hoste, hasta transfixus est.*
Philosophi numen deorum regere mundum censent.

Γ2 α. *Scriptor narrauit consulem, cum in castra revertisset, adulescentem, cuius opera hostes fugati essent, morte multavisse.*

Unusquisque nostrum eius mundi est pars.

Quanto miles Latinus Romano virtute antecellit?

β. *Quasi (is) communis civitas et urbs hominum et deorum sit.*

γ. *Quam hostis.*

δ. **Parens:** είναι επιθετική μετοχή και αναλύεται σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση:

Qui legibus paret.

ε. **Cum in castra revertisset:** είναι δευτερεύουσα χρονική πρόταση που δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν και θα συμπτυχθεί σε χρονική μετοχή που θα δηλώνει το προτερόχρονο.

Reversus in castra.

στ. Μπορεί να δηλωθεί με:

Per quem.